

Folkethingets Forhandlinger.

38te Mode. Ordentlig Samling, 1872-73.

1581) med sig selv og 1. Beh. af Loof. om

de kommunale Valg.

1582

ret Tale om, at denne Magt, naar den blev lagt i den hele Befolknings Haand, meget let kunde misbruges, men jeg vil i saa Henseende blot henvisse til den Sammenlætning, som dette Thing har. Naar det viist sig, at Magten er bleven misbrugt mere her end af de høist Beskattede ved den Maade, hvorpaa de have valgt deres Tilidsmand? Det er ogsaa blevet sagt, at de almindelige Velgere ikke have lagt en saadan Interesse for Dagen med Hensyn til Udveelsen af deres Valgret, at man skulde have Grund til at lægge en yderligere Myndighed i deres Haand; men for at forholde den menige Befolkning, den store Velgermasse dens Valgret, er det ikke nok at sige, at den ikke lægger den Interesse for Dagen, som ønskeligt er; thi Intet her i Verden er saa godt, som det skulde være. Nei, for at man med Grund kunde forholde dem deres Valgret og lægge den i de mere begunstige Velgeres Haender, maatte man først bevise, at disse have viist større Interesse for de offentlige Sager end de almindelige Velgere; men det have vi ikke hidtil set Noget til. I det Amt, hvorfra jeg er, var der ved det sidste Amtsraadsvalg 72 Valgberettigede, men af disse mødte kun 28 for at stemme paa Amtsraadsmedlemmerne. Er dette et Bevis for, at der af de mere begunstige Velgere er viist mere Interesse for Udveelsen af Valgretten? Jeg siger, at det er et uholdbart Grundlag at bygge et Amtsraad paa, at 28 Herremænd eller Proprietærer skulle i Forening med Amtmanden kunne forhindre enhver Udveilling af den Maade, hvorpaa Amtsforminden styres, i den Retning, hvorpaa den almindelige Velgermasse ønsker, at den skal styres. Med Hensyn til Sogneraadene er det blevet bemærket af det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgtreds (Mort), at der ikke gjorde sig nogen Deling gjældende, at de høist Beskattede ikke benyttede deres Valgret paa den Maade, at der kunde være Grund til at udvide Valgretten for de øvrige Velgeres Vedkommende. Jeg maa tilstaa, at det forundrer mig overordentlig meget, at det ærede Medlem kan have en Mening, der staaer saa meget i Modstrid med, hvad der i Virkeligheden er Tilfældet, og med den Tilstand, der i Virkeligheden er bestaaende omkring i Landet. Det er ganske vist, at der ikke for de fleste Kommuner Vedkommende er nogen egentlig Principforhjel eller Strid tilstede med Hensyn til de kommunale Valg, men jeg troer ikke, at dette ligger i de nuværende Valgretsbestemmelser heldige Indretning; jeg troer

tværtimod, det ligger i, at det danske Folk i sig selv er et billigt, rettænkende og sandhedskjærligt Folk, og at Gaardmændene paa de fleste Steder indlade at gjøre deres Myndighed gjældende overfor de mindre Bemidlede, saaledes som de kunde. Jeg tror, det er af den Grund, at der ikke er kommet flere Rivninger tilstede, end Tilfældet har været; men jeg maa dog tillige paa det Bestemteste paastaa, at der i flere Kommuner har viist sig at være meget stærke Rivninger. I en Kommune i Gr., som jeg kjender, var der, den Gang de høist Beskattede skulde vælge Flertallet af Sogneraadets Medlemmer, i det Hele 109 Valgberettigede til de almindelige Valg og som Følge deraf 21 Valgberettigede til det andet Valg. Blandt disse 21 var der en Proprietær, en Godsseier, som ønskede at komme ind i Sogneraadet, men han havde ikke den fornødne Tillid i Sognet. Derimod havde han naturligvis Indflydelse paa en Del Gaardmænd og naaede derved at samle 11 Stemmer sammen. Med dem kunde han altsaa indsatte Flertallet i Sogneraadet og derigjennem beherske hele den øvrige Velgermasse i Sognet, men man kan forstaa, at de almindelige Velgere som Følge deraf ikke havde den Tillid, som kunde være ønskelig, til Flertallet af det Sogneraad, der var valgt. De vidste derfor intet andet Raad end at benytte den Ret, som Kommunalloven gav dem, til at møde i Sogneraadet som Tilhørere, men hvad gjør da Sogneraadet? Det leier et lille Lokale, hvor der netop er saa megen Plads, at det selv kan benytte det, men hvor der ikke er Plads til Tilhørerne. Hvis saadanne vilde være tilstede, vare de derfor nødte til at staa op til Bæggen, og Sogneraadet gjorde ikke en Gang den Indrømmelse, at det i Gr. satte en Stol eller en Benk til Sæde for dem. Tilhørerne bleve da emge om at indgive en Forepørgsel til Amtsraadet, som lød paa, om det, da Kommunalloven bestemte, at Sogneraadets Forhandlinger skulle holdes offentlig og bekjendtgjøres ved Ankstævne eller paa anden i Sognet brugelig Maade, ikke ogsaa var i Kommunallovens Aand, at Sogneraadet sørgede for, at der var saadanne Bestemmeligheder tilstede, at det ikke skulde være aldeles utaaleligt for Tilhørerne at være der; thi hvis det ikke var Tilfældet, mente Forepørgerne, at denne Bestemmelse om Mødernes Offentlighed, saavidt de kunde skjønne, ikke var til nogen Nytte. Amtsraadet tog imidlertid ikke Hensyn dertil, men resolverede, at det maatte fuldstændig lægge det i Sogneraadets Haand, hvorledes det vilde ordne dette Forhold. Saaledes